

Sotsiaalministri määruse „Euroopa Liidu ametnike pensioniõiguste üle arvestuse pidamise kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on kehtestada Euroopa Liidu institutsioonide ametnike pensioniõigustele vastavate rahaliste vahendite arvutamise ja nende summade Eesti pensionisüsteemi või Euroopa Liidu pensioniskeemi kandmise ning vastavate andmete edastamise ja arvestuse pidamise kord. Määrusega kehtestatakse tehniline kord selleks, et pensioniõigused saaksid liikuda Eesti ja Euroopa Liidu (edaspidi EL) institutsioonide vahel. Võrreldes 31.oktoobrini 2025. a kehtiva Vabariigi Valitsuse määrusega on määrust täiendatud ELi institutsioonide pensioniskeemist laekunud summade vanaduspensionioigusteks ümberarvutamise täpsema korraga.

Kuni 31. oktoobrini 2025. a kehtib määrus Vabariigi Valitsuse määrusena. Alates 1. novembrist 2025. a kehtestab asjakohase korra sotsiaalminister, sest riikliku pensionikindlustuse seaduse (RPKS) volitusnormis on määruse andjat muudetud. Määruse ministri määrusena kehtestamisel halduskoormus võrreldes varem kehtinud valitsuse määrusega ei muutu.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi hüvitiste ja pensionipoliitika osakonna nõunik Liidia Soontak (liidia.soontak@sm.ee), sotsiaalkindlustus- ja majandusekspert Magnus Piirits (magnus.piirits@sm.ee) ja pensionipoliitika juht Merle Sumil-Laanemaa (merle.sumil-laanemaa@sm.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Reet Kodu (reet.kodu@sm.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi teise menetluses oleva eelnõuga. Eelnõu on seotud ELi ametnike personalieeskirjadega.

Kuna eelnõu reguleerib isikuandmete töötlemist isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses, on vastavat mõju hinnatud seletuskirja punktis 4.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu eesmärk on võimaldada pensioniõiguste ülekandmist Eesti ja ELi institutsioonide vahel kooskõlas ELi ametnike personalieeskirjadega (nõukogu määrus (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68).

Määruse kehtestamine loob vajaliku õigusraamistiku asjakohaste pensionisummade korrektseks arvutamiseks ja haldamiseks. Sisuliselt ei ole tegemist uute aluste ega tingimustega, kuna sama küsimust reguleeris varem Vabariigi Valitsuse määrus.

Volitusnormi muudatusega kehtestab alates 1. novembrist 2025. a asjakohase regulatsiooni sotsiaalminister oma määrusega. Määruse eelnõu põhineb valitsuse määruse varasemal versioonil. Lisandunud on mõned uued sätted, mida valitsuse määruses ei käsitletud.

Eelnõu koosneb seitsmest paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala.

Regulatsiooni kehtestamine tagab raamistiku vastavate summade korrektseks arvutamiseks ja haldamiseks – rahaliste vahendite pensioniõigusteks ümberarvutamise meetodika (sh valemid ja aluseks olevad statistilised näitajad); institutsionaalsete ja teiste osapoolte (Sotsiaalkindlustusamet, Maksu- ja Tolliamet, Eesti registripidaja, krediidasutused) ülesanded; tähtajad ja vastutus teabe edastamisel ja rahaliste vahendite paigutamine Eesti või ELi institutsioonide pensionisüsteemi.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse määruses kasutatavad mõisted ja esitatakse nende tähendus. Võrreldes kehtiva valitsuse määrusega mõistetes muudatusi ei tehta.

Eelnõu §-ga 3 kehtestatakse kord, mille kohaselt kantakse pensionimenetlusele vastavad rahalised vahendid ELi institutsioonidest Eesti pensionikindlustuse vahenditesse. Kui ELi institutsioonides töötav ametnik, kes on lõpetanud oma töösuhte, kolib tagasi Eestisse, on tal õigus kaasa võtta oma pensioniõigused rahas.

Lõike 1 punktide 1 ja 2 kohaselt teavitab Sotsiaalkindlustusamet (edaspidi SKA) Maksu- ja Tolliametit (edaspidi MTA) 15 tööpäeva jooksul pärast ELi institutsioonilt teate saamist, et isiku pensioniõigustele vastavad rahalised vahendid laekuvad ja need kantakse riikliku pensionikindlustuse vahenditesse. Teavitamisel edastab SKA MTA-le pensionikindlustatu isikuandmed ja laekuva summa suuruse. Samuti teavitab SKA ELi institutsioonide pensioniskeemi rahaliste vahendite vastuvõtmise valmidusest ning edastab talle vajaliku info – MTA tulukonto ja viitenumbri.

Lõikes 2 sätestatakse MTA ülesanne kanda tema tulukontole laekunud rahalised vahendid 15 tööpäeva jooksul riigieelarve riikliku pensionikindlustuse vahenditesse.

Lõikes 3 sätestatakse SKA kohustus arvutada ELi institutsioonide pensioniskeemist laekunud rahalised vahendid ümber Eesti pensionisüsteemi pensioniõigusteks. Selleks rakendatakse võrreldes seni kehtinud valitsuse määrusega uut valemit, mis arvestab RPKS-is alates 2021. aastast kehtima hakanud muudatusi:

- kuni 31. detsembrini 2020. a omandatud pensioniõigused. Selle perioodi eest arvutatakse kindlustusosakud varasema põhimõtte alusel. Selleks jagatakse isiku eest ELi pensioniskeemist laekunud ja sellele perioodile vastav rahaliste vahendite summa selle laekumise aasta keskmise isikustatud sotsiaalmaksuga. Tulemuseks saadakse kindlustusosakute kogusumma, mis vastab enne 2021. aastat töötatud ajale;
- alates 1. jaanuarist 2021. a omandatud pensioniõigused. Selle perioodi eest arvutatakse pensioniõigused uue, solidaarsema põhimõtte alusel, mis koosneb kahest osast: kindlustusosakust ja solidaarosakust. Solidaarosaku eesmärk on tagada suurem sissetulek ka madalama palgaga isikutele. Solidaarosaku leidmisel jagatakse isiku eest ELi pensioniskeemist laekunud ja sellele perioodile vastav rahaliste vahendite summa selle laekumise aasta jaanuarikuu 12-kordselt töötasu alammääralt arvutatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga. Kindlustusosak arvutatakse

elamise punktis kirjeldatud korra alusel. Kindlustusosakud ja solidaarosakud jagatakse pooleks ning saadakse kokku ühendosaku suurus.

Lõike 4 kohaselt lähtutakse rahaliste vahendite pensioniõigusteks ümberarvutamisel alates 2021. aastast sotsiaalmaksu Eestisse laekumise aasta jaanuarikuu töötasu alammäärast. Nimetatud säte on kooskõlas RPKS-is sätestatud põhimõttega, mille kohaselt on alates 2021. aastast kehtiva ühendosa suurus seotud töötasu alammääraga. Sellega tagatakse, et ELi institutsioonide ametnikele ei looda eraldiseisvat pensioniskeemi, vaid nende pensioniõiguste arvutamisel lähtutakse samadest alustest, mis kehtivad ka teistele Eesti pensionikindlustatutele.

Lõike 5 kohaselt lähtutakse rahaliste vahendite pensioniõigusteks arvutamisel sotsiaalmaksu laekumise aasta isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmisest suurusest. Nagu lõikes 4, on ka siin tegemist RPKS-is sätestatud põhimõttega, seega ei looda ametnikele uut skeemi, vaid lähtutakse olemasolevast.

Eelnõu § 4 sätestab Eesti pensionikindlustuses omandatud pensioniõiguste rahalisteks vahenditeks ümberarvutamise korra. Sätte eesmärk on tagada isikute pensioniõiguste korrektne ja õiglane rahaline ümberhindamine ning nende vahendite korrektne edastamine ELi institutsioonide pensioniskeemi.

Lõige 1 reguleerib olukorda, kus ELi institutsioonide pensioniskeemist edastatakse SKA-le teade, et soovitakse Eesti pensionikindlustatu pensioniõigustele vastavate rahaliste vahendite ülekandmist. Sellisel juhul on SKA kohustatud arvutama välja rahalise väärtuse vastavalt eelnõu §-s 5 esitatud valemile.

Lõige 2 käsitleb erijuhte, kus pensionikindlustatu on või on olnud kohustatud isik kogumispensionide süsteemis, kuid on esitanud avalduse kohustusliku kogumispensioni makse tasumise kohustusest vabastamiseks. Sel juhul tuleb SKA-l viivitamata teavitada registripidajat rahaliste vahendite ülekandmise soovist, et tagada teabe liikumine ja järgnevad toimingud seoses kogumispensioniga.

Lõige 3 sätestab isiku kohustuse pensioni investeerimiskonto olemasolu korral finantsvara võõrandada ja teavitada SKA-d investeerimiskontol oleva summa suurusest. See on vajalik, et kindlaks määrata kogu rahaliselt ülekantav pensionivara.

Lõige 4 paneb registripidajale kohustuse edastada SKA-le teave pensionikontol olevate osakute tagasivõtmishinna kohta. Tähtajaks on määratud kolm tööpäeva pärast teate või ametliku päringu saamist. See tagab vajaliku infovahetuse ja andmete ajakohasuse rahalise ümberarvutuse protsessis.

Lõige 5 määrab, et ülekantavate rahaliste vahendite kogusumma arvutatakse teavitamise kuupäeva seisuga ning arvesse võetakse kõiki lõigetes 1, 3 ja 4 nimetatud väärtusi. Sellega tagatakse, et arvutatud summa on võimalikult täpne ja ajakohane.

Lõige 6 sätestab SKA kohustuse teavitada ELi institutsioonide pensioniskeemi kõigist asjakohastest andmetest, sealhulgas arvutatud ülekantava summa väärtusest. Säte on oluline rahvusvahelise koostöö ja institutsioonide vahel info liikumise tagamiseks.

Eelnõu §-ga 5 kehtestatakse valem vanaduspensionide õiguste ümberarvutamiseks rahalisteks vahenditeks.

Lõige 1 sätestab valem, kuidas Sotsiaalkindlustusamet arvutab vanaduspensioni õigused ümber rahalisteks vahenditeks. Kokkuvõtlikult loob säte selge menetluse, mis võimaldab Eesti pensionisüsteemis omandatud õiguste sujuva ja läbipaistva rahalise ülekandmise ELi institutsioonide pensioniskeemi.

Lõikes 2 sätestatakse, et intressimäär, mida kasutatakse lõikes 1 esitatud valemis, võetakse Eurostati andmetest. Täpsemalt kasutatakse euroala riikide kümneaastase tähtajaga valitsusvõlakirjade keskmist intressimäära, mille Eurostat avaldab igal aastal.

Lõikes 3 sätestatakse, et lõikes 1 esitatud valem arvutamiseks kasutatakse Statistikaameti poolt viimati avaldatud meeste ja naiste ühise elutabeli andmeid. Need andmed näitavad, kui kaua inimesed keskmiselt elavad.

Eelnõu §-s 6 on sätestatud rahaliste vahendite arvutamine ja kandmine ELi institutsioonide pensioniskeemi. Paragrahv reguleerib rahaliste vahendite tegelikku arvutamist ja kandmist Eesti pensionisüsteemist ELi institutsioonide pensioniskeemi. Sätte eesmärk on luua selge menetlus isikute Eestis omandatud pensioniõiguste rahaliseks ülekandmiseks ELi institutsioonidesse tööle asunud või seal töötavate isikute soovil. Säte täpsustab eri osapoolte (SKA, registripidaja, isik ja krediidasutus) ülesandeid ja tähtaegu.

Lõige 1 sätestab, et kui ELi institutsioonid kinnitavad isiku soovi kanda tema pensioniõigustele vastavad rahalised vahendid üle, arvutab SKA rahaliste vahendite suuruse ülekande tegemise päeva seisuga, kasutades määruse §-s 5 esitatud arvutusmetoodikat. See tagab ülekantava summa ajakohasuse ja vastavuse tegelikele turutingimustele.

Lõige 2 puudutab isikuid, kes on kuulunud või kuuluvad kohustusliku kogumispensioni süsteemi (vastavalt § 4 lõikele 2). Sellisel juhul peab SKA teavitama registripidajat kohe, kui ülekandesoov on kinnitatud. Registripidaja kohustus on viie tööpäeva jooksul teate saamisest arvates korraldada osakute tagasivõtmine ning kanda vastav rahasumma SKA-le üle. See loob selge ja kindla ajaraamistiku finantsvoogude liikumiseks.

Lõige 3 sätestab, et kui isikul on pensioni investeerimiskonto, peab ta ise korraldama selle konto vahendite ülekandmise SKA näidatud pangakontole viie tööpäeva jooksul teate saamisest arvates. Nimetatud kord rõhutab isiku enda aktiivset rolli vabatahtlikult hallatavate investeeringute puhul.

Lõige 4 seab krediidasutusele kohustuse kontrollida, et kõik investeeringud on enne raha ülekandmist likvideeritud ning tulu on pensioni investeerimiskontole laekunud. Kui finantsvara ei saa seaduslikel põhjustel (nt pankrot, moratorium, kriisilahendus) võõrandada, rakendatakse spetsiaalset erikorda – niipea kui takistused kaovad, kohaldatakse lõikes 7 sätestatut. See tagab õiguskindluse ja välistab võimaliku varade kaotsimineku või väärhindamise.

Lõige 5 käsitleb olukorda, kus isikul on investeerimiskonto kõrval ka pensionikontol osakuid. Sellisel juhul peab SKA pärast raha laekumist investeerimiskontolt teavitama registripidajat, et viimane korraldaks ka osakute tagasivõtmise ja nende rahalise väärtuse ülekandmise. See tagab, et kõik pensionivarad on arvesse võetud.

Lõige 6 puudutab investeerimisfondide osakuid, mille tagasivõtmine on investeerimisfondide seaduse alusel ajutiselt keelatud. Selles olukorras toimub osakute tagasivõtmine ja ülekandmine alles pärast piirangute lõppemist. Tähtaja arvestamine algab piirangute äralangemisest. Säte ennetab olukordi, kus investeerimisvahendeid ei saa õigel ajal likvideerida, ja tagab paindliku, kuid korda säilitava lähenemise.

Lõige 7 reguleerib täiendavate laekumiste ülekandmist SKA-le juhul, kui pärast esmase ülekande tegemist laekub investeerimiskontole veel raha. Isik on kohustatud korraldama ka selle raha edasikandmise.

Lõige 8 sätestab, et SKA kannab kõik saadud summad ELi institutsioonide pensioniskeemi arvelduskontole viie tööpäeva jooksul nende laekumisest arvates ning teavitab tehtud ülekannetest MTA-d. Säte on oluline selleks, et tagada maksuhalduri teadlikkus ja võimalus vajaduse korral maksuarvestust kontrollida.

Eelnõu § 6 loob selged menetlusreeglid ja tähtjad pensioniõiguste rahalise ülekandmise protsessile, kus osalevad lisaks isikule ka erinevad institutsioonid – SKA, registripidaja ja krediidasutus. Paragrahv 6 arvestab nii kohustusliku kogumispensioni kui ka vabatahtliku investeerimiskonto eripäradega ning tagab, et kogu ülekantav pensionivara on korrektselt hinnatud ja sihtasutusele edasi kantud, samuti sätestab mehhanismid erandolukordade ja hilisemate laekumiste käsitlemiseks.

Eelnõu § 7 kohaselt jõustub määrus 1. novembril 2025. a.

3. Vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses ELi õigusega. Käesolevas määruses sätestatakse riigisisises õiguses täpne kord nõukogu määrusega (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT L 56, 04.03.1968, lk 1–7), kehtestatud Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade artikli 77 ja personalieeskirjade VIII lisa artikli 11 rakendamiseks, mis võimaldab ELi ametnike pensioniõigustele vastavate rahaliste vahendite ülekandmise. Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta ja selle rakendusmäärusega 987/2009.

4. Mõjude hindamine

Määruse eesmärk on luua õigusselge ja toimiv kord pensioniõiguste ülekandmiseks Eesti pensionisüsteemi ja ELi institutsioonide pensioniskeemi vahel. Sellega toetatakse töölalast liikuvust ja tagatakse nende inimeste õiguskindlus, kes on töötanud nii Eestis kui ka ELi institutsioonides. Määrusel on peamiselt sotsiaalne ja riigisisest töökorraldust puudutav mõju.

4.1. Sotsiaalne, sealhulgas demograafiline mõju

Määruse peamine sotsiaalne mõju on positiivne, tagades ELi institutsioonidest pensioniõigusi ülekandvate isikute võrdse kohtlemise Eesti riikliku pensionisüsteemi kindlustatutega. Võrdne kohtlemine saavutatakse, kohaldades neile alates 1. jaanuarist 2021. a Eestis kehtivaid uuendatud pensioniarvestuse põhimõtteid, mis sisaldavad

solidaarsuskomponenti (solidaarosakut). See soodustab sotsiaalset sidusust ja väldib erinevate pensioniarvestuse aluste tekkimist eri gruppide vahel.

Määrus toetab kaudselt tööalast liikuvust, andes Eesti kodanikele kindlustunde, et ELi institutsioonides töötades omandatud pensioniõigused on Eestisse naastes korrektselt ja õiglaselt ülekantavad. See võib julgustada spetsialiste rahvusvahelist kogemust omandama. Uue arvutuskorra rakendamine ei too kaasa täiendavat halduskoormust isikutele endile, kuna vajalikud arvutused teeb SKA.

Otsene demograafiline mõju on vähene, kuna määrus puudutab piiratud sihtrühma.

Tänapäevani on alates Vabariigi Valitsuse määruse kehtestamisest Eesti pensionisüsteemist raha välja kandnud 70 isikut ja sisse on tulnud 23 taotlust, mis on lahendatud.

4.2. Mõju majandusele

Määrusel puudub otsene mõju Eesti majandusele. Regulatsioon ei loo uusi toetusi ega kulutusi, vaid sätestab tehnilise korra juba olemasolevate pensioniõiguste aluseks olevate rahaliste vahendite liikumiseks kahe pensionisüsteemi vahel. Kuna ülekantavad summad on nii riigieelarve kui ka pensionikindlustuse eelarve kogumahtu arvestades marginaalsed, ei mõjuta need makromajanduslikke näitajaid. Kaudne positiivne mõju võib avalduda seeläbi, et spetsialistide rahvusvahelise karjääri soodustamine aitab kaasa teadmispõhise majanduse arengule.

4.3. Mõju riigi ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Muudatustel on minimaalne mõju SKA töökorraldusele, kuna see eeldab asjakohastes protseduurides ja infosüsteemis muudatuste tegemist. Samas võib mõju ulatust tööjõule hinnata väikeseks, kuivõrd ELi institutsioonide puhul on pensionitaotlejate arv väike. Vaatamata sellele kaasnevad protseduurides ja infosüsteemis väikesemahulised muudatused, mille kulude kohta on esitatud teave seletuskirja punktis 5. Tööjõu osas täiendavat vajadust ei ole.

Eelnõus esitatud muudatused ei mõjuta kohaliku omavalitsuse korraldust.

SKA ja MTA jätkavad oma tegevusi varasemas Vabariigi Valitsuse määruses sätestatud korra kohaselt, st uusi tööülesandeid määrusest ei tulene:

- tehniline ja sisuline kohustus arvutada pensioniõiguste rahaline väärtus ja vastupidi;
- suhelda teiste asutuste ja ELi institutsioonidega;
- pidada arvestust ja teostada vastavaid ülekandeid;
- tagada õiglane ja korrektne andmeedastus ning rahade liikumine.

Tegemist on eelkõige töökorraldusliku koormusega, mitte olulise uue ülesandega, kuivõrd asjakohane määrus on olnud jõus 2008. aastast.

4.4. Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele

Määrusel puudub mõju riigi julgeolekule. Mõju välissuhetele on positiivne, kuna määruse kehtestamine aitab täita ELi personalieeskirjadest tulenevaid kohustusi korrektselt ja läbipaistvalt. Toimiv ja selge regulatsioon kindlustab Eesti mainet usaldusväärse

partnerina ELi institutsioonide jaoks ning aitab ennetada võimalikke vaidlusi seoses pensioniõiguste ülekandmisega.

4.5. Mõju andmekaitsele

Määruse rakendamisel töödeldakse isikuandmeid, sealhulgas pensionikindlustatute isikuandmeid ja pensioniõigustega seotud rahaliste vahendite andmeid. Andmete töötlemine toimub üksnes ulatuses, mis on vajalik ELi institutsioonide pensioniskeemi ja Eesti pensionisüsteemi vaheliste pensioniõiguste ülekannete tegemiseks. Andmete töötlejate ring on piiratud SKA, MTA ja pensioniregistri pidajaga, kes täidavad ülesandeid seaduses ja määruses sätestatud volituste alusel. Andmete edastamisel järgitakse isikuandmete kaitse üldmääruses (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679) ja isikuandmete kaitse seaduses sätestatud nõudeid, sealhulgas andmete minimaalsuse põhimõtet.

Eesti-sisene andmevahetus SKA ja MTA vahel toimub turvalise ja auditeeritava andmevahetuskihi X-tee kaudu. See tagab andmete tervikluse, konfidentsiaalsuse ja autentsuse. Suhtlus ELi institutsioonidega toimub selleks ette nähtud turvaliste kanalite kaudu. Andmeid töödeldakse olemasolevas riiklikus infosüsteemis – sotsiaalkaitse infosüsteemis (edaspidi SKAIS), millele on kehtestatud ranged turvanõuded, sealhulgas juurdepääsuhaldus ja logimine. Kogutud ja töödeldud andmeid kasutatakse üksnes määruses sätestatud eesmärgil – pensioniõiguste korrektseks arvutamiseks ja ülekandmiseks.

4.6. Mõju eelarvele

Määruse rakendamine on riigieelarvele neutraalse mõjuga ega too kaasa täiendavaid kulusid riigieelarvele. Tegemist on vahendite liikumise ja arvestusega, mitte uute hüvitiste kehtestamisega.

Ainus otsene kulu on seotud SKAIS-i arendustöödega, mille eeldatav maksumus on 22 400 eurot (lisandub käibemaks). See kulu kaetakse Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse (edaspidi TEHIK) eelarvest ega nõua riigieelarvest täiendavaid vahendeid. Määruse rakendamisest tulusid ei teki.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine eeldab tehnilisi kohandusi SKAIS-is, et tagada uute pensioniõiguste arvutamise valemite korrektne rakendamine ja andmevahetusprotsesside toimimine. Muudatuste eeldatav töömaht on 320 tundi ja kogumaksumus 22 400 eurot, millele lisandub käibemaks 5 376 eurot. SKAIS-i kohandused on planeeritud teha 2026. aasta jooksul. Kulud kaetakse TEHIKu eelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. novembril 2025. a, kuna siis jõustub ka ministri volitus määruse kehtestamiseks.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Sotsiaalkindlustusametile, Maksu- ja Tolliametile, Pensionikeskusele ja Eesti Pangaliidule.